

Nr 66.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående ersättande från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar av vissa förskottsvis utgivna medel; given Stockholms slott den 7 februari 1913.

Under åberopande av närlagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgiva,

att av fjärde huvudtitelns allmänna besparingar ett belopp av ett-hundratjugufemtusen sjuhundra tolv kronor 23 öre må tagas i anspråk till gäldande av vissa i statsrådsprotokollet omförmälda, förskottsvis utgivna medel.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

David Bergström.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet
inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms
slott den 7 februari 1913.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSWÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Bergström, föredrog härefter från arméförvaltningen inkommen framställning om ersättande av förskjutna kostnader samt anförde härvid:

»Då det befunnits önskvärt, att tillfälle till erhållande av undervisning i ridning bereddes infanteriets officerare, utan att de därför finge vidkännas allt för stora utgifter, beslöt Kungl. Maj:t i nådigt brev den 8 maj 1903, att ridkurser för infanteriofficerare å skilda orter inom riket årligen skulle anordnas vid kavalleriregementena i den mån, den nya härordningens genomförande vid kavalleriet sådant medgäve.

I sammanhang härmed förordnades i fråga om dessa kurser

att såsom befälhavare och lärare vid varje kurs skulle beordras, efter regementschefens beprövande, en eller två kompaniofficerare;

att från varje truppförband, där kurs funnes anordnad, skulle beordras menige till samma antal som kursens elever såsom hästskötare under befäl av en därtill kommenderad underbefälsperson av manskapet;

att, sedan ansökningar om deltagande i ridskolekurs inkommit, elever till ett antal av högst tolv skulle vid varje kurs beordras;

att eleverna skulle göras beridna å kronan tillhöriga stamhästar eller, i den mån sådana ej funnes tillgängliga, å rusthållshästar, därvid två hästar för varje elev finge tagas i anspråk;

att häst- och sadelmundering skulle eleverna kostnadsfritt tillhandahållas av vederbörande regementsförvaltning;

att ersättning till befälhavare och lärare skulle utgå med tjugufem kronor för varje elev och fördelas efter regementschefens beprövande;

att varje till ridskolekurs kommenderad av indelt manskap skulle, förutom rese- och traktamentsersättning under resan till och från kommenderingen samt dagavlöning och portion in natura, erhålla tillfällig avlöning med en krona om dagen;

att eleverna, som författningsenligt finge uppbära dagavlöning från egna truppförband, icke skulle för kommenderingen erhålla tillfällig avlöning eller annan förmån än kostnadsfri inkvartering i kronans lägenheter, där sådan kunde beredas;

att kostnaderna för furagering av de hästar, som komme att för kurserna användas, skulle bestridas från anslaget till furagering av arméns hästar; samt

att av kurserna föranledda utgifter till arvoden åt befälhavare och lärare, rese- och traktamentsersättningar, tillfällig avlöning åt indelt manskap samt hästlega skulle av arméförvaltningen å civila departementet förskjutas för att framdeles anmälas till ersättande.

Arméförvaltningens civila departement har anmält, att på grund av nyss nämnda nådiga beslut förskjutits 375 kronor.

Sedan chefen för sjätte arméfördelningen förklarat, att åtgärder till underlättande av rekryteringen behövde vidtagas vid flertalet truppförband inom arméfördelningen, och fördenskull hemställt, att förmån av fria resor vid tjänstgöringens början och slut måtte beredas manskap vid arméfördelningens regementen och kårer med undantag av Hälsinge regemente, medgav Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 7 juli 1905, att det manskap vid Norrbottens och Västerbottens regementen, Jämtlands fältjagarregemente, Västernorrlands regemente, Norr-

lands dragonregemente, Norrlands artilleriregemente och Norrlands trängkår, som rekryterades från orter utom det län, där vederbörande truppförband hade sin förläggningssort, finge beredas fria resor å järnväg dels från hemort eller anvärvningsort till tjänstgöringsorten efter första anvärvningen vid truppförbandet och dels från tjänstgöringsorten till hemvistet efter erhållet avsked från krigstjänsten. Uti nådiga brev den 1 november 1907 och den 11 december 1908 gjordes på framställning av vederbörande militärmyndigheter enahanda medgivande i fråga om Boden—Karlsborgs artilleriregementes detachement i Boden samt Bodens ingenjörkår, sistnämnda truppförband såvitt avsåg tiden från och med anställningsåret 1909—1910. De för ändamålet erforderliga medlen skulle av arméförvaltningens civila departement till vederbörande förskottsvis utbetalas och framdeles anmälas till ersättande.

Det av arméförvaltningens civila departement på grund av förenämnda nådiga brev förskjutna, till ersättande nu anmälda beloppet utgör 6,682 kronor 39 öre.

Genom nådigt brev den 4 juni 1908 förordnade Kungl. Maj:t, att två skvadroner av Skånska husarregementet skulle förläggas till Upplands artilleriregementes etablissemang vid Uppsala samt att därför erforderliga ändrings- och inredningsarbeten å nämnda etablissemang skulle genom försorg av arméförvaltningens fortifikationsdepartement enligt upprättat förslag utföras för en kostnad av högst 63,700 kronor, vilket belopp skulle förskjutas av arméförvaltningens civila departement för att framdeles anmälas till ersättande.

Det av sistnämnda departement för nu ifrågavarande ändamål förskjutna beloppet utgör 63,511 kronor 91 öre.

I underdånig skrivelse den 14 juli 1908 anmälde kommandanten i Boden, att det under uppförande varande garnisonssjukhuset i Boden sannolikt icke kunde bliva färdigt att tagas i anspråk förrän under sommaren 1911 samt att det i Boden för det dåvarande icke funnes andra sjukvårdsanstalter än smärre sjukhuspaviljonger vid de särskilda kasern-etablissemangen och en municipalsamhället tillhörig epidemisjukstuga. Då det emellertid vore av synnerlig vikt, att provisoriska sjukhuslokaler anordnades, intilldess garnisonssjukhuset kunde ställas till truppernas i Boden förfogande, hemställde kommandanten, att trenne f. d. folkhögskolan i Boden tillhöriga byggnader, som vid verkställd besiktning befunnits lämpliga till sjukhuslokaler, finge från och med den 1 oktober 1908 förhyras för en tid av tre år mot en årlig hyra av 3,500 kronor, samt att, därest någon del av ifrågavarande byggnader icke

erfordrades för sjukhusändamål, kommandanten måtte få för Kronans räkning uthyra densamma, där så kunde ske utan olägenhet för övriga lokalers användande.

Med bifall till denna framställning medgav Kungl. Maj:t uti nådigt brev den 17 juli 1908, att den för lägenheterna betingade hyran för ett år, räknat från den 1 oktober 1908, finge med 3,500 kronor bestridas från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar, ävensom att hyresbeloppet för de följande åren finge av arméförvaltningens civila departement utav omhänderhavande medel förskjutas för att sedermera anmälas till ersättande.

Det av arméförvaltningens civila departement på grund av nyss nämnda nådiga brev förskjutna, nu till ersättande anmälda beloppet uppgår till 1,950 kronor.

På framställning av chefen för fortifikationen om förhöjning i den s. k. begravningshjälpen för under tjänsten avlidet manskap, föreskrev Kungl. Maj:t uti nådigt brev den 29 oktober 1909, att begravningshjälp skulle utgå till indelt manskap, som avlede under tjänstgöring, med belopp motsvarande verkliga kostnaden, dock högst 75 kronor, samt att dylik begravningshjälp i varje särskilt fall skulle av arméförvaltningens civila departement förskjutas och därefter hos Kungl. Maj:t anmälas till ersättande.

Arméförvaltningens civila departement har nu till ersättande anmält ett till sådan begravningshjälp förskjutet belopp å tillhoppa 199 kronor 65 öre.

Sedan de på grund av nådigt brev den 29 oktober 1909 tillkallade sakkunniga för avgivande av förslag till modeller å skidor för arméns behov m. m. verkställt utredning angående de försök, som vintern 1909—1910 borde komma till utförande för utrönande av de för ifrågasvarande modeller lämpligaste typer å skidor, avgav arméförvaltningens intendentsdepartement på sin tid förslag till anställande av dylika försök under nämnda vinter vid vissa truppförband tillhörande fjärde, femte och sjätte arméfördelningarna samt Bodens trupper, varjämte departementet hemställde om anvisande av härför erforderliga medel 11,000 kronor, varav 10,625 kronor skulle användas till anskaffande av 425 par skidor med tillbehör samt 375 kronor till bestridande av utgifter för leveransbesiktningar och frakter m. m.

Med anledning härav medgav Kungl. Maj:t, enligt nådigt brev den 10 december 1909, att, därest ifrågasvarande försök bleve anbefallda,

ett belopp av högst 11,000 kronor finge för berörda ändamål av arméförvaltningens civila departement av omhänderhavande medel förskjutas för att sedermera hos Kungl. Maj:t anmälas till ersättande.

Sedan 1912 års Riksdag på därom gjord framställning ersatt ett härför förskjutet belopp av 9,531 kronor 53 öre, har arméförvaltningens civila departement nu till ersättande anmält ett för ändamålet ytterligare förskjutet belopp av 274 kronor 15 öre.

Då de i Dalregementets kasernetablissemang för upplag av proviant avsedda lokaler vore för sitt ändamål otillräckliga och delvis även olämpliga, anhöll på sin tid befälhavaren för regementet, att ett å regementets förutvarande mötesplats Rommehed befintligt proviantmagasin måtte få för en beräknad kostnad av högst 3,550 kronor flyttas till regementets etablissemang i Falun.

Sedan yttrande i ärendet inhämtats från arméförvaltningen, medgav Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 12 november 1909, att ifrågavarande proviantmagasin finge flyttas till närmare angiven plats vid regementets etablissemang i Falun, varjämte förordnades, att de för ändamålet erforderliga medel, högst 3,550 kronor, skulle av arméförvaltningens civila departement förskjutas för att framdeles anmälas till ersättande.

Det av civila departementet för ändamålet förskjutna beloppet utgör 3,542 kronor 44 öre.

Under framhållande av nödvändigheten därav att meddelanden kunde under alla tider av dygnet hastigt överbringas mellan olika delar av Bodens fästningsområde samt närgränsande orter, hemställde på sin tid t. f. kommandanten i Boden, att därvarande telegraf- och rikstelefonstation, varest den vid densamma anställda personalens tjänstgöring påginge endast om dagarna, måtte få hållas öppen jämväl nattetid.

Sedan vederbörande myndigheter yttrat sig över framställningen och telegrafstyrelsen därvid meddelat, bland annat, att uppehållande av nattjänstgöring å nämnda telefonstation medförde en kostnad av 131 kronor 50 öre i månaden, förordnades genom nådigt brev den 8 maj 1908, att telefonstationen i Boden därefter skulle hållas öppen under hela dygnet samt att därav föranledda kostnader, beräknade till 1,578 kronor om året, skulle för åren 1908 och 1909 av arméförvaltningens civila departement förskjutas och sedermera anmälas till ersättande.

Under framhållande att den härav föranledda nattjänsten å Bodens telefonstation måste anses vara av betydelse icke blott ur militär syn-

punkt utan jämväl för den allmänna samfärdseln samt att vid sådant förhållande kostnaderna för ifrågakvarande anordning under tiden efter 1910 års ingång syntes icke lämpligen böra utgå från medel under fjärde huvudtiteln, inkom sedermera arméförvaltningens civila departement med framställning rörande dessa kostnaders gäldande efter nämnda tidpunkt.

Häröver inhämtades telegrafstyrelsens yttrande, varjämte uti en den 8 juni 1910 avgiven promemoria meddelades, att kostnaderna för telefonstationens öppenhållande nattetid, vilka för det dåvarande uppginge till 131 kronor 50 öre i månaden, skulle kunna nedbringas till 87 kronor 50 öre för månad, därest en avgift av 25 öre bestämdes för varje påringning nattetid.

I anledning av civila departementets förberörda framställning föreskrev Kungl. Maj:t i nådigt brev den 10 juni 1910, dels att de i nådiga brevet den 8 maj 1908 meddelade bestämmelser skulle lända till efter rättelse till den 1 juli 1910, dels ock att telefonstationen i Boden skulle jämväl efter sistnämnda dag tillsvidare intill utgången av år 1911 hållas öppen hela dygnet, dock med skyldighet för vederbörande abonnenter att för varje påringning nattetid erlægga en avgift av 25 öre. Tillika förordnades, att det belopp, varmed sammanlagda påringningsavgifterna understeg 87 kronor 50 öre i månaden, skulle förskjutas av civila departementet för att framdeles anmälas till ersättande.

Arméförvaltningens civila departement har nu till ersättande anmält ett på grund av förenämnda nådiga brev den 8 maj 1908 och den 10 juni 1910 förskjutet belopp av tillhopa 761 kronor 60 öre.

Med anledning av vid Dalregementet rådande tyfoideberedepidemi hemställde chefen för femte arméfördelningen på sin tid, att de till 1911 års repetitionsövningar vid regementet inkallade värnpliktiga måtte förläggas till Rommehed i stället för till Falun.

Sedan Kungl. Maj:t häröver inhämtat arméförvaltningens intendants- och civila departements samt sjukvårdsstyrelsens yttrande, fann Kungl. Maj:t i nådigt brev den 10 september 1911 gott bifalla framställningen, varjämte i sammanhang därmed föreskrevs, att härav föranledda ökade kostnader för de värnpliktigas inställelse, utrustning och underhåll skulle bestridas av vederbörliga ordinarie anslag samt för resor och traktamenten åt officerare och underofficerare under tjänstgöringen ävensom för transporter av persedlar, inventarier och förnödenheter m. m. skulle av civila departementet förskjutas för att framdeles anmälas till ersättande.

Med anmälan att tyfoidfepidemierna dåmera syntes fullt begränsad och att den i Falun ännu förlagda styrkan av regementet, bestående av 1910 års beväringssklass m. m., komme att för vinnande av erforderlig isolering företaga en fälttjänstövning i obebodda skogstrakter från och med den 20 till och med den 26 september 1911, under vilken tid desinfektion av kasernetablissemang skulle verkställas, anhöll regementschefen sedermera, att nyssnämnda styrka måtte efter fälttjänstövningens slut, under förutsättning att därunder icke yppat sig något sjukdomsfall av tyfoidfieber bland de i fälttjänstövningen deltagande, få förläggas till Rommehed i och för samövning med de andra beväringssklasserna.

Sedan arméförvaltningens intendents- och civila departement yttrat sig över framställningen, blev densamma enligt nådigt brev den 29 september 1911 bifallen, varjämte i sammanhang därmed föreskrevs, att härav föranledda ökade kostnader för de värnpliktigas förflyttning, utrustning och underhåll skulle bestridas av vederbörliga ordinarie anslag samt för resor och traktamenten åt officerare och underofficerare under tjänstgöringen ävensom för transporter av persedlar, inventarier och förnödenheter m. m. skulle av arméförvaltningens civila departement förskjutas för att framdeles anmälas till ersättande.

Det av arméförvaltningens civila departement på grund av förenämnda nådiga brev den 10 och den 29 september 1911 förskjutna beloppet utgör 24,167 kronor 51 öre.

Då vid fälttelegrafkåren saknades möjlighet att på ett fullt betryggande sätt förvara dess mobiliseringshandlingar och övriga skrivelser av hemlig art samt de av kåren disponerade medlen ej lämnade tillgång till bestridande av kostnaderna för anskaffande av ett för kåren erforderligt dokumentskåp, anhöll kårchefen på sin tid om anvisande av 250 kronor till inköp av ett dylikt skåp av stålplåt.

På grund härav medgav Kungl. Maj:t enligt nådigt brev den 9 februari 1912, att högst 250 kronor finge för ifrågavarande ändamål av arméförvaltningens civila departement förskjutas för att framdeles anmälas till ersättande.

Förenämnda belopp 250 kronor har nu av civila departementet förskjutits.

I underdånig skrivelse den 30 januari 1912 hemställde arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse, att, enär regementsläkartjänsten vid Jönköpings regemente varit vakant från och

med den 4 januari 1911 till årets slut, samt till följd härav bataljonsläkaren vid regementet E. V. Lindholmer under 361 dagar av nämnda år bestritt, jämte egen tjänst, jämväl de med regementsläkartjänsten förenade göromål, särskild ersättning härför måtte tillerkännas honom.

Med anledning härav tillerkändes Lindholmer, enligt nådigt brev den 1 mars 1912, för ökad tjänstgöring vid regementet under år 1911 en gratifikation av 990 kronor, att av arméförvaltningens civila departement förskjutas för att framdeles anmälas till ersättande.

Detta belopp har arméförvaltningens civila departement nu för ändamålet förskjutit.

Genom nådigt brev den 29 januari 1895 medgavs, att, mot det att till kronan överlätas äganderätten till åtskilliga å mötesplatsen Utnäslöt befintliga byggnader och inrättningar, finge av statsmedel gäldas, bland annat, skillnaden mellan *å ena sidan* de avgifter för inkvarteringsändamål m. m., som de förut vid Livregementets grenadjärkår, men dämera vid Livregementet till fot anställda officerare och underofficerare med vederlikar, enligt de vid tiden för sammanslagningen av Livregementets grenadjärkår med Närikes regemente gällande överenskommelser, skulle kommit att gälda, därest de fortfarande kvarstått vid berörda kår, samt *å andra sidan* de avgifter för enahanda ändamål, som samma personal enligt de vid omförmälda tidpunkt vid f. d. Närikes regemente gällande överenskommelser redan erlagt eller framdeles, så länge de kvarstode vid Livregementet till fot, komme att erlagga.

Med företeende av en utav förvaltningen vid Livregementets grenadjärer uppgjord, hos arméförvaltningens civila departement granskad uträkning å de ersättningsbelopp, som borde utgå för år 1911 uti ifrågavarande avseende, hemställde nämnda departement i underdånig skrivelse den 1 mars 1912, att i enlighet därmed måtte få utbetalas ett belopp av 42 kronor; och medgav Kungl. Maj:t i nådigt brev den 12 april 1912, att till de underofficerare, som funnes upptagna i berörda uträkning, finge enligt däri angivna fördelning såsom ersättning för ifrågavarande utgifter utbetalas tillhopa 42 kronor, att av arméförvaltningens civila departement förskjutas för att framdeles anmälas till ersättande.

Förenämnda belopp, 42 kronor, har nu av nämnda departement för ändamålet förskjutits.

Därest officer, som icke enligt stat åtnjuter gottgörelse för tjänstehäst, genom generalorder eller, undantagsvis, med arméfördelningschefes

begivande kommenderas beriden till tjänstgöring och han icke göres beriden å kronan tillhörig häst, skall han enligt § 72 i reglementet för arméns avlöning under fred åtnjuta gottgörelse för hästlega med sex kronor om dagen och för furage, därest icke dylikt kostnadsfritt tillhandahålles honom, med en krona om dagen. Samma paragraf stadgar, att härav uppkommande kostnader skola av arméförvaltningen förskjutas och hos Kungl. Maj:t anmälas till ersättande.

Sedan 1912 års Riksdag till täckande av utgifter för sådan hästgottgörelse, redovisade under tiden maj—december 1910, anvisat 2,205 kronor, har arméförvaltningens civila departement nu ytterligare till ersättning anmält en sammanlagd, under maj, juni, september, oktober och november 1911 redovisad, utgift av 2,976 kronor 50 öre.

§ 42 i nyss nämnda reglemente innehåller följande stadgande:

»1. Till den, som, utan att uppbära lön eller arvode från intendenturkårens stat och utan att på grund av allmänna bestämmelser vara berättigad till dagtraktamente, tjänstgör inom intendenturkåren, utgår, förutom ordinarie avlöning, dagarvode

i befattning, avsedd för personal av officers rangklass, med fyra kronor; samt

i förråds- eller magasinsförvaltarbefattning med två kronor.

2. Denna gottgörelse bestrides av besparingarna å anslaget till intendenturkåren, eller skall, om dessa icke därtill lämna tillgång, av arméförvaltningen förskjutas och sedermera hos Kungl. Maj:t till ersättande anmälas.»

På grund av detta stadgande har arméförvaltningens civila departement under år 1911 förskjutit 19,989 kronor 8 öre. Därest samtliga besparingar under år 1911 å anslaget till intendenturkåren fått tagas i anspråk, hade tillgång funnits till gäldande av den ifrågavarande gottgörelsen i dess helhet, men på grund av bestämmelse i nådiga cirkuläret den 16 december 1904, angående Riksdagens skrivelse rörande statsregleringen för år 1905 och sättet för anvisande av vissa anslagsbelopp, hava i staten för tio underintendentsbefattningar upptagna avlöningsförmåner, tillhopa 25,950 kronor, icke kunnat användas för ifrågavarande ändamål, utan måst inlevereras till statskontoret. Förutnämnda belopp, 19,989 kronor 8 öre, har sålunda måst av civila departementet till ersättande anmälas.

I underdånig skrivelse den 1 oktober 1912 har arméförvaltningens civila departement anhållit, att samtliga omförmälda, ännu icke ersatta förskott, tillhoppa 125,712 kronor 23 öre, måtte ersättas från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar.

Då jag icke har något att erinra emot, att ifrågavarande förskjutna belopp, tillhoppa etthundratjugufemtusen sjuhundratolv kronor 23 öre, ersättas från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar, som därtill lämna tillgång, får jag hemställa, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgiva,

att av fjärde huvudtitelns allmänna besparingar ett belopp av 125,712 kronor 23 öre må tagas i anspråk till gäldande av förenämnda, förskottsvis utgivna medel.»

Till denna departementschefens av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till Riksdagen avlätas proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Ivan Eckerström.